

MAGYAR

1934 OKT 19

ÁTVETTE

Handwritten signature

KÖZZELELT

ÁRSADALOM, KÖZGAZDASÁG, VÁROSPOLITIKA, MŰVÉSZETEK

Szerkeszti: LUKÁTS ELEMÉR

A TARTALOMBÓL:

Iskoláztató szülők védelme ...

Új, megfelelőbb vezetést igényelnek a főváros idegenforgalmi ügyei ;

Gangsterizmus a zongorapiacon !

Mondja meg a tisztifőorvos: melyek azok a fürdők, amelyekre jelentésében céloz !

Mucsai állapotok a Császárfürdőben — Erélyt és megtorlást az élelmiszermérgezőkkel szemben — Herz úr furcsa szerepe a kereskedelmi papírkartelnél — Miért olcsó az Izsák Rt. ? — Akció Schullerék írótolmonopóliuma ellen — Quo vadis, Wiener Bankverein ? — Hamis Lysoform a forgalomban — Hiller manipulációk redivivus ? — Tiszta vizet a Victoria Biztosítónál.

A Royal Exchange öngyilkos v. vezérigazgatójának ügyei

SZINHÁZ — FILM — RÁDIÓ:

Varescu, avagy hogyan kedveskedik az Ufa a magyar közönségnek — Igaztollu őszinte, szenzációs levele.

Megjelenik havonta kétszer

VI. évfolyam 20. szám.

Budapest, 1934. október 18.

Ara 40 fillér

Ausziában 40 garas

friss tejszínnel
gyártott

Liz

arcápoló szappan
szabadalom

Liz arc- és bőrápoló krém
a legjobb kozmetikum.

Kapható minden jobb üzletben — Gyártja:

„HAJNAL“ IPARI R.-T.
Budapest, IX., Gubacsi ut 3

Telefon: József 339-35, 340-48

HYPEROL

szájvíztabletta
ideális száj és torok
fertőtlenítő

S I D O L

fém tisztító

Gyártja:

Götzl Lipóti

„S I D O L“ Vegyiftermékek Gyára Rt. Budapest, VII,

Cserei uca 14 — Telefon: Automata 966-86 és 968-27

Mindig...

Mindenütt...

Ha szereli a

JÓ BORT

csak

SZEKSZÁRDIT igyon.

Kapható: József uca 19. pincehelyiség

Telefon: 320-63 5 litert már házhoz szállítunk.

Szekszárd borvidéki bortermelők állami ellenőrzés alatt álló
pinceszövetkezetének termelői kimérése, poharazással.

Igazgató: Fekete Sándor.

**CSAK
HIGIENIKUS PORCELLÁNFEJES
SZIKVIZES ÜVEGBÖL IGYUNK!!**

KÉSZITI:

Higienikus Szikvizgyár

Budapest, VIII. Szerdahelyi u. 8.

TELEFON: 32-4-37.

Nyerni akar?

Vegyen Török-sorsjegyet

**Török A. és Társa Bankház Rt.,
IV. Szervita tér 3.**

Nyerni fog!

MAGYAR KÖZZELETT

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Déry ucca 10. IV. em. 10.

Telefon: 34-9-23.

Postatakarékpénztári
csekk száma 34.255

Iskoláztató szülők védelme

vált aktuálissá az idők során, amikor annyi, de annyi terhet raktak az iskoláztatással kapcsolatosan rájuk. A fővárosi bizottság egyik legutóbbi ülésén tették szóvá ezt és igen ékesen ecsetelték a rengeteg gondot, megterhelést, amit a szülők viselnek. Előre leszögezzük, ez a „védelem“ nem állíthatja és nem is állítja szembe a szülőt az iskolával. Nem is lehet ilyen célja. Csupán bizonyos kérdésekben óhajtja a szülők érdekeit képviselni megfelelő helyen, időben és módon, mert eddig ilyen képvisellete az iskoláztató szülőnek nem volt. Felemelték a tandíjat, mindenkit megkérdeztek felőle, csak a szülőt nem, aki fizeti; emelték — csökkentették a tankönyvek árát, változtatták évről-évre a tankönyvelőírásokat, van-e szülő, akinél ezirányban véleménye felől érdeklődtek volna? Így van ez a tanszer, írószerbeszerzés számos, szinte naponként előforduló eseteinél, de így van ez számos oktatási és iskolaegészségügyi problémánál is.

Most, mint halljuk, alakulóban van egy egyesülés, amelynek célja, hogy a szülőknek ilyen képvisellete legyen. *Természetesen nem az iskola ellen, sőt, együtt mindig az iskolával, minden kérdésben, minden ügyben, amely iskola és szülő között bármi vonatkozásban felmerül.*

Minden józan ember tudja, micsoda biztosítékai a szebb magyar jövőnek az iskoláink. Ettől a tudattól áthatottan indul az új egyesülés gondolata és munkássága.

Azt hisszük, az a régi gondolat, amelyet nagy pedagógusok tűztek maguk elé, hogy a szülő a legszorosabb kapcsolatba kerüljön az iskolával, ezen az alakuláson keresztül teljesen megvalósíthatóvá válik. A szülő ugyanazt akarja, amit az iskola; olyan ifjúságot, amely a legszentebb célt töretlen akarattal fogja elérni, a régi nagy haza ujjaéremtését.

Ezért köszöntjük örömmel az iskoláztató szülők képviselétére szolgáló új alakulást.

Lukács Elemér.

Gangsterizmus a zongorapiacon

Valamit tenni kell a közönség védelmére

A magyar zongoraszakma a boldog békeidőkben elite-szakma volt. Kiváló szakemberek — zongorakészítő mesterek, gyárosok — képviselték. *Dehmal, Heckenast, Chmel, Kohn, Alberti* nevek a határon túl, internacionális viszonylatban is elsőrangú csengésűek voltak a zongora-piacon, nemcsak mint szakemberek, hanem mint kereskedők is. Felvették a versenyt és megállták a helyüket a legnagyobb külföldi cégekkel szemben.

A „békeidők” elmúltak. A háború utáni „béke” mindent gyökerében megváltoztató okai ezen a téren is nagy változásokat hoztak. Az azelőtt minden ízében előljáró magyar zongorakereskedelem képe is teljesen megváltozott. Olyan elemek özönlöttek el a szakmát, amelyeknek azelőtt semmi közük sem volt hozzá. Jórésztük olyan morált hozott magával, ami nagyon ártott az azelőtti kitűnő hírnévnek. Ezzel indokolható

az a rengeteg visszásság, a büntető és polgári perek halmaza,

amely ma a szakma berkeit dúlja. A zongoravállalatok évek óta elkeseredett harcokat folytatnak egymás ellen és ezek a peres harcok természetüknél, de főleg tartalmuknál fogva is kiválóan alkalmasak arra, hogy az amúgysem túlélénk vevőkedvet erősen befolyásolják. A zongorakereskedelem eme belső és külső válságáról számol be most meginduló cikksorozatunk.

A magyar zongorakereskedelem 99%-a Budapesten bonyolódik le. Érdekes, hogy a piac egy részét 3 nő tartja kezében. E három hölgy: *Sternberg Pálné (Goldner Rózsai)*, a „Lyra” vállalat tulajdonosa, ennek testvére, *Goldner Erzsébet*, aki az „Opera” zongoratermet igazgatja és egy v. orosz állampolgár felesége, bizonyos *Fáhn Károlyné*, azelőtt *Spivák Pálné*, aki a Rákóczi úton tart fenn egy különböző nevek és címek alatt hirdett zongoravállalkozást. Ez a három vállalat dominálja a piacot. A többi eltörpül mellettük, részint tökehiány, részint egyéb okok miatt nem képes lépést tartani velük és ezeket az okokat mutatják be a perek, amelyek a legkülönbözőbb címeken évek óta folynak a három vezető vállalat ellen.

A perek támadó hőse *Lipovniczky Szevér* aranyérmes és ezüstkoszorús zongorakészítő-mester. A *Lyra* ellen tisztességtelen verseny és szédelő feldicsérés miatt indított pereket, amelyek részint a Kereskedelmi és Iparkamara, részint pedig a bíróságok előtt folytak és folynak. De a polgári pereken kívül igen súlyos természetű büntető ügy is volt folyamatban a *Lyra* ellen,

ügynevezett opus-hamisítás miatt.

Ehhez tudni kell, hogy a világhírű zongoragyárak gyártmányait sorozatos számjelzéssel látják el. Ez az „opus”. A „Lyra” ellen (a vállalat 1925-ben kezdte működését) az volt a vád, hogy ezeket a sorszámokat meghamisította, hogy a márkás zongorákat kvázi megfiatalítón, drágábban adhassa el. A hamisítás úgy történt, hogy speciális műhelyekben a zongora ú. n. „rezonánc”-fenekén lévő sorszámot kijavították, például az 5000 elé még egy kettést írtak (véstek), aminek következtében a zongorát megfiatalították. Miután pedig a vevők úgyszólván kivétel nélkül laikusok, a zongoraeladó könnyűszerrel bizonyíthatta a korrigált sorszámmal a hangszer frissességét. A vevőket tehát súlyosan meg-

tévesztette a *Lyra* — volt a vád — és ezt a vádat sikerült is igazolni, minek következménye volt az

a jogerős ítélet, amellyel a bíróságok a *Lyra*t emiatt sujtották.

De

márka-hamisítás

címén is folyik eljárás *Sternberg Pálné* vállalata ellen. A tisztességtelen verseny címén indított eljárás a *Lyra* ellen szintén sikerrel járt.

A perek sorát vesztette el a *Lyra*.

Most még egy súlyos büntető ügye van folyamatban a törvényszék *Szemák* tanácsa előtt.

Ugyancsak *Lipovniczky Szevér* indított pert az „Opera” nevű vállalat ellen is a cím jogtalan használata miatt. Első fokon *Lipovniczky* elvesztette ezt a pert, miután *Goldner Erzsébet* eskü alatti vallomásaiban azt állította, hogy nem ő a vállalat tulajdonosa, annyira nincs köze hozzá, hogy a vezetésben sem vesz részt. *Lipovniczky* perújítással élt, amit a törvényszék el is fogadott. A perújítás bizonyíték-anyaga — információink szerint — igazolja, hogy *Goldner Erzsébet* minden, az *Opera* zongoraterem által eladott zongorákkal kapcsolatos váltón szerepel, hogy továbbá az eladásokkal összefüggő „cedáló” aktákat, mint „Opera”-tulajdonos, *Goldner Erzsébet* írja alá.

Tisztességtelen verseny és szédelő feldicsérés címén folyik per a zongorapiac harmadik hatalmassága, *Fáhn Károlyné* ellen is. Ebben a perben többek között azt kifogásolják a felperesek, hogy *Fáhn Károlyné* hirdetései megtévesztőek. *Fáhn* ugyanis a Rákóczi út és a Hársfa ucca sarkán olyan házban lakik, amelynek két kapuja, tehát két száma és címe van. Megjelentet olyan hirdetéseket, amelyek például azt kürtölik, hogy „egy pianinó eladó, Rákóczi út ennyi és ennyi”; majd néhány sorral lejjebb: „egy zongora, alkalmi vétel, eladó Hársfa ucca ennyi és ennyi”; de szerepel azután más hirdetésben ugyanezen a házszámon ugyanő, mint zongoraterem is. A vevő, abban a hiszemben, hogy privát kézből, tehát olcsóbban vásárol, felballag a címekre, de mindig csak egyet, mindig csak a zongoratermet találja.

Roppant érdekes esete van a „Lyra” vállalatnak a híres „*Franz Wirth*” zongorákkal. A „Lyra” prospektusai nagyban hirdetik ezt a kitűnő és keresett márkát. Viszont a „*Franz Wirth*” gyár már 5 éve egyáltalában nem is létezik.

A „Lyra” ellen kifogás merült fel amiatt is, hogy a zongoraértékelésnél a tulajdonos férje szerepel, aki magát hivatalos árbecslőnek tünteti fel. *Sternberg Pál* még a telefonkönyvben is ilyen címeken szerepel. A zongoragyártó-mesterek ezt erősen kifogásolják. Szerintük zongoraszakértő csak zongorakészítő mester lehet. *Sternberg Pál* pedig sohaesem volt az. Ilyen megjelölése tehát megtévesztő.

Egyelőre ennyit a zongorapiac bajairól.

De már most leszögezzük, hogy a vásárlóközönség helyzetét látjuk a legkietlenebbnek az egész ügyben. Ilyen állapot teljesen tönkre tudja tenni még azt a kis bizalmat és vevőkedvet is, amely eddig fennállott.

Sürgősen tenni kéne tehát valamit, hogy egyrészt a szakma presztizsét megóvják és másrészt a vásárló intenciójú közönség bizalmát visszanyerjék.

A zongorapiac súlyos anomáliái közé tartozik a rengeteg beugrató ügynök. Ezek a kétes alakok egyes

vállalatok felhajtóiként is működnek. Megvétetik a „pallival” rézletre a zongorát, amelyet azonnal a kapualjba állítanak, ahonnan a vállalat negyedáron veszi át. Ilyen beugrató ügynökökkel dolgoznak egymás ellen is a vállalatok.

Az idegenforgalom érdekében sürgősen változást igényel a főváros idegenforgalmi ügyeinek vezetése

— Cikksorozat a hibákról, mulasztásokról és ezek következményeiről —

I.

Talán egy-két mondat is már indokolható lenne a súlyos cím, amelyet cikkünk visel.

Az egyik mondat: menjünk ki a Duna fürdőpartjára, szóval oda, arra a széles sávra, ahol egész fentről fürdőink sorakoznak egymás mellé, — menjünk ide elemzésre minden tekintetben felkészült szemmel és vonjuk le a levonandókat az ott látottakból.

A másik mondat: vessük össze az eredményeket a rengeteg költséggel, a botlásokkal, amelyek az igazi eredmények létrejöttét oly alaposan lehetetlenné tették és — és vonjuk le ebből a tényből is a levonandó, átgondolt következtetéseket.

A közelmúltban egy nagyon gyakorlati (ma persze — így van ez, sajna, az ilyen értékes emberekkel!) félretett, nagyon jól látó ember idegenforgalmi témájú könyve jelent meg és okozott szakkörökben megérdemelt feltűnést. A szerző *Kallós István*, a *Szt. Margitsziget Gyógyfürdő Rt.* volt igazgatója. Okos munka és nagyon elevenre tapintó. Például, amikor kemény tollal mutat arra a potemkini munkára, amellyel az idegenjárás számait kommentálják városi helyről. Amikor nagy hanggal teszik közzé, hogy pl. 1933-ban 69 ezerről hetvenezernyolcszázra emelkedett az idegenek száma, de ugyanakkor halálosan némák maradnak arról a tényről, hogy ez viszont 10.000-el kevesebb, mint az 1930.-i szám!

Frappáns az a megállapítása, hogy a külföld nem ismeri eléggé Magyarország balneológiai jelentőségét.

Hol a fürdőkórház!

Reuma-klinika!?

A Császárfürdő mai állapota

és a többi, a kiépitetlen Dunaparttól a céltudatlan propagandáig...

Megállapítjuk, hogy az állam idegenforgalmi törekvései helyesek, jók és átgondoltak, ezzel szemben a főváros errerendelt vezérlete teljesen csődöt mondott. Miért? Egyetlen ok magyarázza:

a hozzánemértés.

Elmondottuk mi már ezt sokszor. Sok illetékes hely és személy mondotta nekünk (persze „streng reservat”), hogy igazunk van. És mégsem történt eddig olyan intézkedés, amely ezt a rosszul kormányzott hájót más kezekre bízta volna.

No de, a fák mégsem nőhetnek az égig!?

Elvégre itt elsőrangú fontosságú magyar ügy sorsa forog kockán!

Ki kell jelentenünk, hogy egyetlen mentsége volna a városi idegenforgalmi vezérletnek: a jószándék két.

ségtelensége. De a naivitás, amely ezt az akarást fűszerezi, megint elront mindent.

Emlékezzünk csak, amikor a bécsi irodát megnyitották, egy plakáttal lepték meg az ámuló öt világrészt. A plakátot a tanácsnok műve gyanánt hirdették (mi úgy tudjuk *Kurfürst*, a szimpátikus és igazán értékes nyomdaigazgató állította össze) olyan módon, hogy szinte azt mondták: ide nézzetek, erre a remekműre, ezzel idehódítunk minden Bécs-járó idegent! Valósággal ünnepelték ezt az egyetlen, szép piros színnel nyomott plakátot, amelynél ötletesebbet, amelynél jobbat, minden magyar grafikus készített volna, esetleg már növendék korában. Ez a plakát-éset jellemezte az elgondolások színvonalát.

(Folytatjuk.)

Egyelőre azonban, miután *szinte szervesen* idetartozik, hozzászóljunk egyik régi, kedves munkatársunknak, *Tiborcnak*, következő cikkét:

Mucsai fürdő — Budapesten

Budapest-fürdőváros, halljuk a frázist minduntalan. De egy alapos szemle Budapest fürdőiben hamarosan meggyőző bennünket arról, hogy e téren még igen sok a tennivaló!

E lap hasábjain már bemutattuk, milyen a Rudas „nép”-gőzfürdője, most a Császárfürdő iszapfürdőjét látogattuk meg s igen szomorú, amit láttunk s amelyről a következőkben számolunk be.

A Császárfürdő iszapja igen híres, sok beteg keres ott gyógyulást s a betegsegélyzőpénztárak is oda utalják arra szorult tagjaikat. Erre a fürdőre, elhanyagolt s primitív voltára hívták fel figyelmünket s ezért határoztuk el magunkat arra, hogy meglátogatjuk s személyes tapasztalataink alapján írjuk le, mit láttunk.

Amint levetkőzünk s a fürdőmedence ajtaját kinyitjuk, máris igen kellemetlen látványban van részünk. Az egész medence igen kicsi, bizonytalan, sötétszínű vize igen rossz benyomást tesz az emberre, amit fokoz a helyiség sötét volta. A lépcsőkön

sűrű egymás mellett, mint a heringek a beteg s egészséges emberek, mozogni sem lehet. A falak füstösek s egyáltalában nem fürdőbe valók.

Van még egy kisebb, hűvösebb medence is, de ide már be sem jut az ember, mert úgy tele van, hogy mozogni sem lehet.

Az egész fürdő egyetlen helyiségből áll, itt történik a betegek iszappakkolása, a masszírozás, a törülközés, a tussolás is. A beteg, ha az iszappból kipakkolják, egyszerűen elvegyül a többi közé,

sőt szemtanui voltunk annak is, midőn a betegekről leszedett iszapot összekeverték a többi iszappal s újra egy másik emberre kenték.

Igaz, hogy ez a fürdő lényegesen olcsóbb, mint a luxusberendezésű *Lukácsfürdő*, de azért *talán még sem lenne szabad ilyen*

primitív, elavult berendezésű, leromlott falú, szűk és piszkos fürdőt fenntartani „Császárfürdő” néven.

Hiszen ha egy idegen ide betéved, szégyenkezniünk kell.

Alapos renoválás alá veendő, megfelelő helyiségekkel kibővítendő ez a fürdő, hogy megfelelhessen a mai kor igényeinek, mert úgy, amint most van, nem Budapest fürdővárosba, hanem — Mucsára való.

Nem hogy „Kaiserbad”, de még „snorrer-bad”-nak sem megfelelő.

**

És kissé talán ez a téma is:

Nyilatkozzék tisztifőorvos Ur: mi van a magánfürdőkkel!?

Baktériumok tanyáznak a pesti fürdők medencéiben.

Néhány nappal ezelőtt került nyilvánosságra a főváros Közegészségügyi Intézetének legutóbbi jelentése. A jelentés többek között beszámol arról is, hogy a Közegészségügyi Intézet bakteriológusai megvizsgálták a fővárosban lévő fürdők és uszodák vizét és arra a megdöbbentő eredményre jutottak, hogy *bakteriológiai szempontból több fürdő vize súlyosan kifogásolható.*

A jelentés nem közli, hogy *melyek azok a fürdők*, amelyek ellen ezek a kifogások felmerültek, mindössze annyit jegyez meg, hogy a főváros kezelésében lévő fürdők teljesen kifogástalanok. Következésképp a *magánfürdők* között kell keresnünk azokat, amelyek súlyos veszedelemmel fenyegetik látogatóik egészségét.

Természetesen ennyi információ édes-kevés. Ilyen kérdésben nincs helye a szentimentalizmusnak, és *haladéktalanul nyilvánosságra kell hozni a fertőzött vízü fürdők listáját!* A főváros közönségének joga van tudni, milyen fürdőbe mehet el nyugodtan, és melyekben kell attól tartania, hogy valamilyen veszedelmes betegség csíráit szedi fel, amelyekkel egész családját megfertőzheti. De megkövetelhetik ezt a kifogástalannak minősített magánfürdők is, mert hiszen őket *alaptalanul éri érzékeny károsodás* annak folytán, hogy a közönség a hiányos információk következtében nem tud különbséget tenni a közegészségügyi és higiénikus szempontoknak megfelelő és a fertőzött fürdők között. De megköveteli ezt a főváros és az egész ország *idegenforgalmi érdeke* is. Hiszen Budapestnek egyik legfőbb vonzóereje éppen *fürdőváros* mivolta, de igazán bajos ezzel úgy propagandát csinálni, ha az idegeneknek attól kell tartaniuk, hogy a fürdőből — egyenesen a kórházba jutnak.

Magától értetődő azonban, hogy a fertőzött vízü fürdők kíméletlen megnevezése csak az első lépés lehet. Nem lehet végleges megoldás egy ilyen proskribált fürdőlista. Ez csak a közönség tájékoztatását szolgálja addig, amíg ezeket a fürdőket *maradéktalanul meg nem tisztították a baktériumoktól.* Mert hiszen nem lehet vita tárgya, hogy ez a legelső teendő.

A feladat technikai lehetőségei adottak. A fürdővállalatokat rá kell szorítani arra, hogy vizüket tisztán és baktériummentesen tartsák. Ahol pedig az ezzel járó anyagi áldozatokra nem hajlandók, ott a fővárosnak *teljes erélyével és hatalmi súlyával kell fellépnie a leg-
elemibb egészségügyi, erkölcsi és anyagi érdekek meg-
védése végett!*

Hiller-emlékek és az alumínium

Itt kóborognak még jónéhányan rongyosan, tépetten a tőzsdei katasztrófa letörtjei közül és máig sem tudtak talpraállani. Ezek közül kérdeztem egyet, — valamikor tőzsdekapacitás — mi a véleménye *Hiller* dr. alapításáról.

— Jóhoz fordult uram, — mondotta — én éppen *Bauxit*-papír egyik áldozata vagyok a sok közül, akiket a *hilleri* manővrozás tett tönkre annakidején. Halottam az alumínium-tervekről és az új vállalat alapításáról és míg el kell ismernem, hogy tényleg uttörően ügyes és nemzeti szempontból is jelentős alapítás, muszáj kijelentem, hogy *Hiller* kezében könnyen félreecsúszhat a dolog. A számításokat is kissé túlzóaknak ítélem — mondotta a szakadta ruhában is intelligenciától és szaktudástól sugárzó ember — én bizony nem szegődnek a *Hiller*-követők sorába. Tessék a tőzsde végzetes napjaira visszaemlékezni, *Hiller* akkori tevékenységét emlékezetébe idézni és megért engem.

Vajjon a mult eme miatta véres, tépett alakjai felmerülnek-e néha *Hiller* úr emlékében? Az alumínium-monopólium irodájának vezéri puha karosszékében persze kellemetlen az ilyen zavaró gondolatokkal foglalkozni. Inkább új pénzforrások nyitási lehetőségéről ábrándozik *Hiller* vezérigazgató, akinek karrierjét az a *Tetétleni* egyengette, aki ma már, sajnos, por és hamu és utódai édes-keveset profitálnak a bauxit-konstellációkból. Igaz, üzletnél nincs szentimentalizmus és ha ridegséget keresünk, álljunk meg pont ennél a *Hiller*-nél.

Ami az alumínium-terveket illeti, határozottan felemelőek. De az árakról elfelejtett lendületes írásában képet adni a vezérigazgató és ezért a piac joggal kérdezi:

eme monopolisztikus helyzetben mi a garancia arra, hogy az árak a normális színvonalon maradnak?

A Magyar Kender—Len és a konjunktúra ügylátszik semmi kapcsolatban nincsenek egymással. A sok vihart látott vállalat ugyanis közel három és egy-negyed millió pengős bruttó nyereségéből mindössze 28.750 pengő tiszta nyereséget mutat ki és ezt a furcsa összeget is csak a tavalyi „nyereség”, áthozásával tudja „produkálni”. Érdekes tétel a mérlegben a hitelezők 5.089.407 pengője többek között.

Kérdés: és mit szólnak ehhez a részvényesek?

A Wiener Bankverein pesti intézetének

sorsa végül is nem közömbös a magyar piac szempontjából. A kulisszák mögötti tárgyalásokról csak elvéve kerül hír a közönséghez, ami épenséggel nem helyes taktika. A magyar publikum és azok a vállalkozások, amelyek kontaktust tartottak a vállalattal, tudni akarják, hogy

mi lesz a Wiener Bankverein pesti intézetével!

Balatonfüred sorsára

sikerült ráirányítani a közfigyelmet. A perek szövevényében bukdácsoló nagyfontosságú fürdőnk ügyét meg-muszáj oldani. Értsék meg, akiket illet, kevés szóból is: egy széles perspektívájú magyar alkotás jövője forog kockán. És minő groteszk: pont most, az idegenforgalom jelszótombolásai közepette lehetséges az ilyesmi! Ismételjük: Balatonfüred ügye közérdek! Eszerint cselekedjenek tehát.

Lássunk tisztán a Victoria biztosítónál!

Nézzen a Felügyeleti Hatóság a Victoria Biztosítónál a dolgok mélyére

és azután közöljék a lefolytatott vizsgálat eredményét megfelelő módon a nyilvánossággal — csak ez lehet a konklúziója annak a sok mende-mondának is minősített támadásnak, amelyet az utóbbi időben a „Victoria“ biztosító ellen intéztek. Mert azzal, hogy a biztosító ama bizonyos strucc szerepét játssza és fölényeskedik, a nagyközönség számára, de joggal mondhatnók, a magyar piac szemszögéből nem elintézett a dolog. Igenis, lássunk tisztán, lásson tisztán a magyar közönség, hogy állanak az akciák a *Victoriánál!*? A közönségnek ehhez joga van, a biztosítónak pedig éppen ebből kifolyólag első kötelezettsége összes arcát megmutatni. Nem elég a mérlegtechnika művészetével beszámoló közgyűlési számadat-halmaz, igenis tessék részletesebben, gyakrabban és kézzelfoghatóbban jelentkezni a közönség előtt, amelynek pénzéről van szó. Ha ki tudják rakni a szépen szóló plakátokat, amelyek ügyfélt akarnak akvirálni, tessék keveset költeni arra is, hogy a közönség gyakori és bő tájékoztatást nyerjen az ügyek állásáról. Különösen a biztosító-piac elemei szorulnak erre és különösen a *Victoria* biztosító, amelynek sok oka van megmutatni magát a nap alatt.

A csomagolópapír-kartel pikáns háttere

Herz vezérigazgató úr állítólag a kartel sikerének biztosítása érdekében

felhívta a külföldi vállalatokat,

hogy szállítsák a magyar cégeknek

drágábban a csomagolópapírt,

legyenek szolidárisak velük szemben. A külföldi vállalatok bizonyára megütközéssel hallották Herz úr ajánlatát. De végre is üzlet, üzlet és a külföldi vállalatok hajlottak a jó szóra. Drágítottak ők is, mire a Herz úr vezérlete alatt működő csomagolópapír-kartel 100%-os áremelést hajtott végre. A hosszas manipulációknak egyéb eredménye is volt. Sikerült megtörni az ellenállás összes bástyáit és az utolsó mohikán, Klein nagykereskedő is behódolt. A kartel kitűnően manővrozott. Azok a kereskedők, akik ellenállottak, nem tudták papírjaikat kikészíttetni. A kartel gyárai egyszerűen vagy nem vállalták a feltétlenül szükséges elkészítést, vagy húzták-halasztották, s így mérhetetlen károkat okoztak. Így kergették a kartelba a dacoskodókat.

Herz úrék most tort ülnek.

Van-e, lesz-e szava ezekhez a kisdéd manipulációkhoz a kartellellenőrzésnek!?

Hamis Lysoform a forgalomban?

A drogista-gyógyszerész harcot a miniszter egyelőre lezárta. A hosszú küzdelem elpihent. Am a kedélyek, amelyek egymással szemben haraggal telítettek, még mindig dúltak. Jele ennek az állapotnak a vádaskodás, amellyel egymást illetik drogisták és gyógyszerészek.

A két szakma csatározása a két szakma belső ügye.

A nyilvánosságot ebből csak az érdekli, ami a vádak során a közönséget érintően nyilvánul meg.

Ilyesmi pedig bőven akad.

Most kiderült, hogy a drogisták Lysoform-hamisítást fedeztek fel egy gyógyszerésznél, aki százzámra adott el magagyártotta ú. n. „Lysoform“-készítményt. Elárasztotta vele az egész vidéket. (A Dunántúlon történt.)

Véletlen folytán Keleti—Murányiék felfedezték a hamisítást és persze erélyes eljárást indítottak. Kiderült, hogy a készítmény annyira hamis volt és természetesen értéktelen, hogy az előírt mennyiségű formaldehyd helyett nevetségesen csekély %-ot tartalmazott ebből az alkotórészből.

Furcsa, hogy a Keleti & Murányi cég nem tartotta szükségesnek a nagyközönséget erre a körülményre figyelmeztetni.

Schullerék irótolldiktaturájáról

kérdeztünk a közelmúltban egy fővárosi bizottsági tagot. A következőket mondotta:

„A tandíj részletekben való fizethetésének szóbahozásáról láthatják, hogy élénk figyelemmel kísérjük az iskolával kapcsolatos kérdéseket. Ez sem kerülte el figyelmünket és meg fogjuk az idejét és módját találni annak, hogy az iskolázató szülők jogos kívánságait ebben a vonatkozásban is a plénum elé hozzuk.“

Ehhez a sokatmondó nyilatkozathoz kevés fűzni való lehet. Csak annyi, hogy nemcsak a fővárosi iskolákban nyomasztó Schullerék tolldiktaturája, hanem az államiakban is. Reméljük, eljön az ideje, hogy ott is alapos vizsgálat alá vesszük ezt a közérdekű ügyet.

Ismét itt az alkalom.

Ezer meg ezer ember nyert már a

m. kir. osztálysorsjátékon

Ma majdnem mindenki vesz osztálysorsjegyet, mert **kis ös. zeggel nagy vagyont nyerhet!**

Október 20-án kezdődik

az új sorsjáték, nagyon ajánlatos, hogy **rendeljen egy sorsjegyet bármelyik fővárosi-tónál**, mert akkor **reménye** biztosan lesz, sőt **gyorsan meg is gazdagodhat!**

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

Jutalom és nyeremények készpénzben:

300.000	50.000	25.000	stb., stb. aranypengő, összesen közel 8 millió aranypengő , mely összeget azonnal kifizetik.
200.000	40.000	20.000	
100.000	30.000	15.000	

A sorsjegyek fele nyer!

Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos ára: egész **24 pengő**, fél **12 pengő**, negyed **6 pengő**, nyolcad **3 pengő**. **Kifizetni van ideje a húzás előtt.**

Mindenki viszonyaihoz mérten vehet részt a sorsjátékon! Nincs különbség a sorsjegyek között, mert minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye!

Új sorsjáték! — Új reménység!

Mozsik

Két ezrelékes bizalom

Ritka és különös árverés színhelye volt a napokban a járásbíróóság. Egy bukott kereskedő vagyonát árverezték. Ez még távolról sem lenne ritka jelenség, sőt. A kereskedőnek azonban a bukás után semmi egyéb vagyona nem maradt, mint a behajthatatlan követelése. Ezek kerültek kalapács alá.

A követelések két-három évvel ezelőtti időkből származtak és összesen 19.500 pengőt tettek ki. Papíron tudniillik. A valóságban valamivel kevesebbre értékelték a hiénák. Számszerűen és pontosan — 38 pengőre. Illetve ennyire is csak egyetlen egy árverező becsülte a kihitelezett 19.500 pengőt, az az egy, aki megkapta a követelést, mert senki nem akadt, aki többet kínált volna érte. Például 40 pengőt.

Persze, hogy a 19.500 pengőn pontosan 19.462 pengő úszott el, az elsősorban a tönkrement kereskedő baja, illetve legelsősorban a hitelezőié. De azért tévedés lenne azt hinni, hogy rajtuk kívül senkinek semmi köze az ügghöz. Mert, hogy minden 500 pengőből nem egészen 1 pengő behajtásával számolt a legoptimistább árverező, az nem épen a túlságos bizalom jele. Pedig a kereskedő sem mai gyerek már, és nem volt az akkor sem, amikor a hiteleket nyújtotta: jól megnézte, latolgatta, kitől számíthat biztosan a pénzére. Mi mindennek kellett történnie, hogy 2—3 esztendő alatt az emberek megbízhatósága az ötszázad részére csökkent?!

Igy válik a kereskedő magánügye közügygé, amelybe beletartozunk én is, te is, valamenynyien. Mert hiszen egészen valószínűtlen, hogy az árverező az ismeretlen adósok személye iránt lenne bizalmatlan. Csak egyszerűen tisztában van azzal, hogy a fizetőképesség a szükségleteknek mindössze két ezrelékéig ér el. Ami eléggé elszomorító annak is, akinek kapnia kellene a pénzt, meg annak is, akinek fizetnie kellene.

Mindig elkésnek a mérgezések ellen tett óvintézkedésekkel

A Magyar Közélet már ismételten foglalkozott azzal a kelőképp meg nem bélyegezhető és az utóbbi időben sajnos egyre gyakoribb jelenséggel, hogy a főváros közönségét fertőzött élelmiszerekkel látják el. All ez elsősorban a fagyfaltra, amelyet a gombamódra elszaporodott zúgfagyaltosok a higiénia legelemibb követelményeinek a semmibebevételével kotyvasztanak és sóznak a gyamutlan vásárlók nyakába. Erre a lehetetlen állapotra több ízben felhívtuk az illetékesek figyelmét anélkül, hogy érdemleges intézkedés történt volna ebben az ügyben.

A Székesfővárosi Közegészségügyi Intézet most közzétett jelentése száz százalékgig beigazolja aggodalmainkat. A jelentés szerint az Intézetben 152 fagyaltmintát vizsgáltak meg bakteriológiai szempontból, de a legritkább esetben találtak csak kifogástalan minőségű fagyaltot. Az egyik ismert és jónévű cukrászda nyers tejszínében

18 millió bacillust találtak, amelynek egyharmada: 6 millió a veszedelmes colibacillus volt.

Egy közepes tisztaságú cukrászda vaniliafagyaltjának minden egyes köbcentiméterében másfélmillió bacillust, köztük 1500 colibacillust talált a vegyvizsgálat.

Lehet, hogy ezek a megdöbbentő adatok végre felrázzák a

hivatalos tényezőket. Ez azért is időszerű lenne, mert — a fagyaltszezon már elmúlt. Jövő tavaszig pedig a kérdés ismét elalszik, hogy majd valamikor karácsony táján kerüljön ismét napirendre.

Holott az ügy korántsem intézhető el ilyen könnyedén. Ezek az obskurok fagyaltszalónok az ősz beálltával átalakulnak dömping-cukrászdákká, ahol nemcsak az árakat, hanem a higiénia és közegészségügy legalapvetőbb követelményeit is megkontreminálják. A főváros uccáin egyre sűrűbben tűnnek fel az undorítóan piszkos helyiészgekben tanyázó „cukrászdák“, amelyekben 10 fillérért vesztegetik a silány pótanyagokból készült, fertőzött „süteményeket“ a közegészség legnagyobb veszedelmére. Ezt a veszedelmet még fokozza, hogy a zugsugrászdák közönsége főleg a fiatal gyerekekből és a gazdasági válság sújtottjaiból kerül ki, akiknek nem telik már a rendes cukrászdák árára és így akarják néhanapján egy krémes vagy dobostorta örömét megszerezni maguknak. Ezért a kétes értékű gyönyörűségért sokszor azután igen magas árat kell fizetniük.

Kötelességük a hatóságoknak, hogy erélyes kézzel nyúljanak ebbe a dzsungelbe, mielőtt még valamilyen végzetes szerencsétlenség történik a helytelenül értelmezett elnézés folytán.

Lapunk művészgalériája

Célunk az ifjú magyar művésznemzedék szerény erőnközzel tellő pártolása. Számról-számrá mutatunk be majd e rovatunkban személyükből és műveikből egyet-egyét.

Rovatunkat az ifjú festőgeneráció egyik legtehetségesebb tagjával,

Borsos István Józseffel

kezdjük. Képünk egyik sikerült művét mutatja be.

Kartellal vagy anélkül

ez most a benzinesek égető sebe, amelyet doktorai gyógyítani igyekeznek. Im már fél éve folyik az összeegyeztető kísérletezés, mindeddig sikertelenül. Nem mondjuk, a közönség nem látta kárát a kartelnélküliségnek. A benzin olcsóbb. Az autózás lendül. Nem lehetne ezt az állapotot állandósítani? Félő, hogy ez a remény úgynevezett hiú. A kartel, amint a kitűnő szaklap, az „Ásványolaj“ írja, ismét összeáll, az „Anyi“ az akciót megindította és ettől komoly eredmény várható. Mi méltányolni tudjuk a vállalatok érdekeit, de kérjük, hassanak oda, hogy az autózás egyetemes szempontjai szem elől ne tévesztődjenek.

Az Izsák Rt. esete Kaposvárott

Az utóbbi időben a nyilvánosság előtt különböző ügyeivel sokszor szereplő *Izsák Rt.* most Kaposvárott került összeállításba a hatóságokkal. Minden további kommentár nélkül itt hozzuk a kitűnő „*Magyar Drogista*“ c. szaklap idevonatkozó érdekes közleményét:

„A kaposvári hatóság lefoglalta a mérgezszerkeket az Izsák-cég ottani fiókjánál.

Az Izsák Rt. nemrégiben Kaposvárott is fiókot nyitott és természetesen nem a festékkáruinak olcsóságával és jóságával törekedett vevőket szerezni magának, hanem a jól bevált recept szerint az illatszerek és kozmetikai cikkek árának letörésével. Ezzel természetesen ellenszenvet váltott ki maga ellen az évtizedek óta a piacon álló szaküzletek tulajdonosaiból.

Nemrégiben megtudták ottani kartársaink, hogy az Izsák-cég arzéntartalmú növényvédő szereket és *Nikotin*-t is árusít. Ezért jogosulatlan mérgezárusítás és kontárkodás miatt feljelentést adtak be ellene, s a kaposvári tiszti főorvos a megtartott helyszíni szemle után a mérgezszerkeket lefoglalását rendelte el és a cég megbüntetését javasolta. Az Izsák-cég a lefoglalás ellen fellebbezéssel élt. Kíváncsian várjuk a keresk. miniszter döntését ez ügyben, ahová nemsokára felkerül az ügy. Csodálatosnak tartjuk, hogy az Izsák-cég *Nikotin*hoz tudott jutni, mikor a pénzügyminiszter rendelete a *Nikotin* árusítását kizárólag a drogériák és gyógyszertárak részére engedélyezte.“

*

Izsáék ellen egyébként más oldalról is sok a panasz. Talán legérdekesebb az esetük a gyógyszerészekkel. Vatta miatt ütköztek össze. Mindennél szebben beszél a drogistaszakma kitűnő lapjának, a „*Magyar Drogista*“nak legutóbbi számában megjelent alábbi cikk, amelyet általános okulásra szóról-szóra itt közlünk:

„Mi a titka az Izsák Rt. olcsóságának.

Szakmai körök ismételt panaszolták az *Izsák Rt.* festékkáru nagykereskedés árrombolását a vatta árusítása körül. Az *Izsák Rt.* nem tudta kivonni magát — vagy talán kezdeményezte? — a ma oly divatos laza csomagolású áru hüvköréből és hatalmas csomag vattát hirdetett 200 gr jelzésű csomagokban nagyon olcsó áron. Az ilyen túlalacsony árak — mint az természetes — a legérzékenyebben érintik a gyógyszerészeket, akik nemsokat tétováztek, hogy megtudják a nagy olcsóság titkát. Ugy kezdtek hozzá, hogy vásároltattak az *Izsák Rt.* különböző üzleteiben 2—2 csomag 200 gr feliratú vattacsomagot. Ezekből egy-egy csomagot felbontottak és találtak a következőket:

1.	200 gr jelzésű csomagban	154 gr
2.	200 „ „ „	170 „
3.	200 „ „ „	156 „

egy negyedik, a 200 grammos jelzésű vattacsomagokhoz hasonló nagyságú csomagban, melyen azonban súlyjelzés nem volt, 107 gr. vattát talált az ellenőrző gyógyszerészi bizottság.

Mint halljuk, e megállapítások után a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület tisztességtelen verseny miatt pert indított az *Izsák Rt.* ellen. Ezenfelül gyógyszerek kiszolgáltatása miatt is pert indított ellene a Gyógyszerész Testület, mivel a festéküzlet bórvaselin, formalin és kámforszeszt szolgáltatott ki.

A per kimenetelét illetően nincs kétségünk. Az a körülmény azonban, hogy egy 36 fiókküzlettel rendelkező nagy részvénytársaság ilyen alacsony trükkökhöz folyamodik, hogy a vevőközöniséget megszokott vásárlási helyétől elvonja, a legnagyobb mértékben meglepő és jellemző a mai gazdasági helyzetre.

Az a közismert tény, hogy az *Izsák Rt.*-nak az ország csaknem minden városában fiókküzlete van és a fővárosban is állandóan szaporítja fiókjai számát, szükségessé teszi a hozandó ítéletnek minél szélesebb körben való publikálását. Tudja meg a vásárlóközönység a legszélesebb körben, mi teszi olyan nagyon olcsóvá az *Izsák-cég* áruit. Egy szóval: mi az olcsóság titka.“

Koromsötét Máv állomások

Csak nemrég olvastuk, hogy a berobogó vonat mozdonya maga alá kapott egy állomásfőnököt. Szörnyű halállal pusztult a szerencsétlen. Bár lehet, hogy nappal történt a szerencsétlenség, mégis felhasználjuk témánkhöz, amelynek címe, célját is megmondja. Velünk történt a minap, hogy kis fejrnyegyei falun voltunk látogatónba. A személyvonati közlekedés ezen a vonalon (Székesfehérvár felé) több, mint gyenge. Teljesen indokolatlan időközökben jönnek és mennek, igen ritkán a vonatok. Egyetlen esti vonatunk volt, amely 8 óra tájban érkezik a kis állomás elé. Őszi este, 6 óra után teljes sötétség, amely a falun hatványozódik, hiszen semmi világítás sem zavarja. A falu egyébként népes, bátran nagyközségnek is nevezhető. De az állomása kis putriszerű, roskatag építmény és ebben az estében (bizonyára minden más estén is) teljes sötétben feküdt. Nyolc óra előtt odabotorkáltunk. A sötét teljesen belepett, olyannyira, hogy a sínek közé jutottunk, amikor megszólalt az állomás jelzőcsengője, amire pillanatokkal később hangos zúgással közeledett, majd vágatott el mellettünk a gyorsvonat Pest felé. Isteni véletlen, hogy mellettünk és nem fölöttünk, mert az állomás egyetlen lámpása se gyulladt ki és mi a szomszédos sín párról menekültünk, azaz buktunk a gyors elől az állomás másik oldalán húzódó árokba.

A község lehet szegény ugyan annyira, hogy az állomást nem világíthatja, de a MAV.-é ez a kötelesség, úgy véljük. Miért nem tesz ennek eleget?

Megjegyzést tett a Darmol ellen!

A „*Magyar Drogista*“ legutóbbi számában jelent meg ez a sokatmondó:

„Nyilatkozat.

Darmol Gyógyszerészeti Ipari és Kereskedelmi R.-T. által elnevezett folyamaiba tett per folytán ezennel kijelentem, hogy drogériámban „*Darmol*“t kérő vevőnek semmi körülmények között sem fogok idegen készítményt kiszolgáltatni és tartózkodni fogok a „*Darmol*“ ellen irányuló minden megjegyzéstől is. Személyzetemet ezen kötelezettségek betartására utasítottam és ha az mégis megsértetnék, úgy minden egyéb jogkövetkezmenyen felül az első esetben 100.— (Egyszáz) pengő, a második esetben 250.— (Kettőszázötven) aranypengő, a harmadik és a következő esetekben 500.— (Ötszáz) aranypengő kötbért leszek köteles a sértettnek megfizetni.

A felmerült ügyvédi költségek kifizetésére kötelezettséget vállaltam.

Budapest, 1934. szeptember hó 24-én.

Acs Mihály s. k.

Budapest, V., Váci út 54.“

Csak ennyi az egész.

De igen érdekes, nemde!?

* Kétségtelen és örvendetes, hogy a gazdasági viszonyok javulása fokozatosan történik. Számos körülményből megállapítható ez és a legkitűnőbb vezérférfiak is elismerik. Ezt igazolja, hogy a m. kir. osztálysorsjegyek is nagy keresletnek örvendenek. Ma már majdnem mindenki pénztárcájában őriz legalább egy sorsjegyet. A havi költségvetésben úgy szerepel a sorsjegy árának 3—6—12—24 pengője, mint más nélkülözhetetlen összeg. Az új sorsjáték már október 20-án kezdődik. Akinek még nincs sorsjegye, rendeljen még ma akármelyik főárusítónál.

Öngyilkos lett-e és miért a Royal Exchange vezérigatója

Balla Zoltán VIII. cikke.

Az a feszült viszony, ami köztem és B. B. W. közt egy pillanatra sem enyhült meg, 1930. szeptember 1-én érdekes fordulathoz vezetett. Akkor tértem vissza rendes évi szabadságomról, hogy — amint már természetesen tartottam, — rendes hivatalos órák alatt folytassam a tétlenséget.

Legnagyobb meglepetésemre R. S. M. kollégám azal a kívánsággal fordult hozzám, hogy a vezérigazgató óhajára én vegyem kezembe az inkasszó irányítását.

Az óhaj munkát jelentett a számomra, de majdnem leküzdhetetlen nehézségeket is.

A napi pénztárkimutatás szerint az egész itteni vállalatnak 6000 pengő készpénzállománya volt, ennek ellenében 50—60.000 pengő kifizetésre váró tűzkár és az október 1-e utáni 2—300.000 pengőnyi jégkár terhelte az előirányzatot.

Minden nagyobb félhez én telefonáltam, mindenkinek külön — tehát nem sablonos — levelet írtam és október közepéig nemcsak kifizettem mindent, hanem még legalább 100.000 pengő tartalékom is volt. Hogy ez a 100.000 pengő rövid pár hét alatt megint kiadásba került s újra főhetett a fejem, hogy honnan keríték további pénzeket az ügyvitelhez, az az oktan gazdálkodás miatt természetes.

Igy tengődünk és így martam az idegeimet egészen 1931. januárjáig, amikor megint feltűnő változás következett.

A vezérigazgató, aki addig pontosan betartotta a hivatalos órákat, kezdett elmaradozni, sőt rendszeresen nem járt be. Mikor már vagy egy hétig így csinálta, megkérdeztem angol kollégámat, mi ennek az oka? Azt felelte, valószínűleg az úti elszámolásait rendezi.

Úti elszámolások olyannál, aki 1929. óta el sem mozdult a fővárosból, legfeljebb, ha vadászni ment, furcsa dolog.

Ezt a csendes elvonultságot újabb zajos visszatérés követte.

A lármától, a pattogó vezényszavaktól hangos volt a vezérigazgatói szoba.

A láрма oka még különösebb.

Megtudtam, hogy a központ tüzosztályának vezetője, O. igazgató, betegsége után Egyiptomba utazott pihenni és onnan visszatérőben Athénen át Budapestre jön.

A vezérigazgató kiadta az ukászt, elsősorban persze nekem, hogy senkinek nem szabad az angol igazgatóval másról beszélni, mint amit ő kérdez.

Főleg nem szabad O. előtt beszélni arról, hogy itt más is van, mint netto-díj, azaz, hogy itt a biztosításokhoz pótdíjat számítanak.

Még ma sem értem ennek az intézkedésnek az okát, hiszen a kötvénymásolatokat Londonba küldtük, ahol a legelső segédmanipuláns is meggyőződhetett a való igazságról.

Ez a túlfűtött hangulat elhúzódott februárig és végre február közepe felé a vezérigazgató elutazott Athénbe, hogy ott fogadja O. igazgatót s vele jöjjön Budapestre.

Az a körülbelül kétheti nyugalom, ami ezt követte, lecsillapította idegeinket. Hogy erre milyen szükségünk volt, azt a március 1-e mutatta.

Március 1-én délelőtt angol kollégám épen az én szobámban volt, amikor megszólalt a telefon. Őt keresték. O. kereste. Elmondta, hogy reggel érkeztek, ellenben a mi vezérigazgatónk súlyos altató mérgezés következtében eszméletlen és a vasutól azonnal a Rókusba vitték.

Amilyen riadalmat keltett köztünk a hír, annyira igaz, hogy úgy angol kollégám, mint én, már az első pillanatban arra gondoltunk, hogy mérgezés történt ugyan, de az öngyilkosság valószínűbb, mint a véletlen.

Nekünk a vállalat érdekében természetesen a véletlent kellett hangoztatnunk és emellett ki is tartottunk, bár az ujságírók keresztkérdéseinek a zuhataga alatt alig birtuk látszólagos nyugalmunkat megőrizni.

Bizony, ilyen szomorú akkorddal végződött az a kiskirályság, amely csak hatalomra volt építve, de aminek az anyagi előfeltételei — mint később kiderült — teljesen hiányoztak.

Hogy mi következett erre Budapestén és Londonban, azt legközelebb mondom el.

Kedves Szerkesztőm!

Csihós, hajszás világban élünk. Ilyen vadul, ilyen veszekedett módon sosem forgott még planétánk, mint most. Hajszás világ. Kezdjük a Hajszával.

Agyonhajszolták. Ekkora lendülettel, (az előzményeket értem) még akkor sem szabad indítani, ha sokkal erősebb a tüdő.

Ha sokkal erősebb a felkészültség. Bárki csinálta, rosszul csinálta. Ha üzlet csinálta: elég rosszul tette. Ha valaki más: nem értett hozzá. Nyilatkozatok, perek, sértődések, kibékülések. Ugy indult, mint egy mozi rendező babájának karriéréje. Nagydobbal.

A Hajszá azért kétségtelenül tehetséges munka. De csak: tehetséges. És épen ezért: nem lett volna szabad többet hirdetni

róla. Akkor talán meg is lepődött volna a közönség. A kritika is. Így: csalódást érzett.

Legközelebb bizonyosan ügyesebb lesz az előzmény.

**

Álomjárvány van. Az új írógeneráció keresi a formát, a merész mondatokhoz a kifejezés módját. A giccesek világa lejárt. A színházírodák érzik. És most kezdenek okosak lenni: kezdenek utat nyitni. Nem kultúrfejlődési rajongásból, hanem üzletből. Követik az érdeklődést. Ezeket a hasábokon leszögeztük ezt egyptárszor. Hízogunk magunknak azzal, hogy ezt megállapítjuk.

Szóval: álomjárvány.

Valami ilyesmi az oka. Nem baj, ha hibák vannak. Ezek sokkal kisebbek, mint a régi iskola öreg szarvashibái.

A legboldogabb embernek is vannak ilyen kisebb hibái. Ez természetes. A legeslegboldogabbnak is van. Mert az álma: nem is álmom. Inkább egy minden rabszolgaszíjon tartott félművelt ember nem egészen megható óhaja. Melyik írónak nem álmodik? Nem privilégium. Nem szabadalom. A szegény ember álmodik. A tehetséges is és a tehetségtelen is. A tehetséges ökölszorított kézzel, mint egy lázongó kiszorított. A tehetségtelen: gyáván, meghunyászkodva, nem bízva erejében.

A legboldogabb ember: a *Hajnalka* is egy tehetségtelen álmódzó volt. Ne haragudjék rám *László Miklós*, a *Legboldogabb ember* tehetséges szerzője, de a *tehetségtelen* álmódzó nem fog sohasem közérdeklődést kiváltani.

Hajnalka figurája nem színpadképes. Ez igen jó békebeli B. H. novella. Kávéfőzéssel, ligettel, rendőrrel, barlangvasuttal, kevés fantáziával és egy csipetnyi merészséggel sem. A korszerűség is hiányzik. (*Nem a technikájában.*) Az igazság kedvéért: nem a szerző erejében van a hiba. Inkább a makacsságban. Egyszer megtetszhetett neki valahol egy élő *Hajnalka*. Meghatotta. Sokat akart mondani róla és novella helyett: darabot írt róla.

Ezen csúszott meg. A figurán.

Az előadás jó volt. *Vaszary Piri* nagyon-nagyon sokat jelentett a darabnak. *Rózsashegyi Kálmán* is mindent elkövetett. *Sugár, Mihályffy* igen jók. A rendezés szép.

**

A szójátékok helyett ezen a színpadon jobban hangzanak a szellemességek. A szójátékokhoz kisebb színház kell. Itt hamisak. Nagyon. A szerzőről sokat írták, hogy száz kabarédarabot írt. Kenyeret kellett keresni. Nem mentség. Elvekért, irányokért vállalni kell mindent. Egy világhírű író — emlékeznek rá — inkább könyvügnökséggel kereste a kenyerét, csak hogy ne kelljen giccsel írnia. Egy másik hajó-pincér volt. Távolról sem ajánlom ezt a remek és kedves szerzőnek. De: a giccselésre *nincs mentség*. Az a legnagyobb bűn, amit egy komoly törekvő író elkövethet. Ha egy politikus köpenyt forgat: elveszti népszerűségét. *Vezér*: sohasem lehet belőle. Nem pályázik rá? Akkor rendben van.

De ha igen, ha meggyőződésből új életet kezd, ha ő is a küzdők sorába kéri felvételét, akkor ne csempéssze át az új terrénura régi rekvizitumait.

Jó barátsággal mondtam.

Ha komoly az elhatározása, elhiszi nekem.

Mondjak sok példát arra, hogy a kettőt együtt nem lehet? Sok lelki vívódás az eredmény. *Hiszen, ha ez nem volna törvényszerűség...*

**

A Vigszínház *Bródy Sándor* emlékünnepe: élmény volt. Csodálatos, hogy *Jób* milyen ügyesen tudja néha helyrehozni a hibát. Csak vissza ne essen. A cirkuszt, bármilyen jó üzlet is volt, nehéz kiheverni. Rámehet a haszon. *Nehéz elhinni, de ez a rovat*, — aki figyelemmel kíséri, tudja — *sohasem tévedett.*

**

Rágalom lenne azt állítani, hogy a Rágalom nem sikerült. Sikerült, de túlságosan: hevesi.

Tárgyalóterem *naturálisan*: ócskavas. Riport, detektívdráma, giccs. Szélhámos iskola. Az emberek ütődöttek. Költészet kell. Ha nem hiszik — hát ne higgyék. Majd.

**

A Kamaraszínház veszedelmes útra lépett. Egy passzionátus szerző, egy különben igen derék színházi-orvos próbálkozásának nyitja ki kapuit. Vigyázat! A szezon elején a közönséget nem szabad elriasztani. Lehet, hogy jó a darab. Csodákban nem hiszünk.

**

Lyon Lea nagyon jó előadásban került színre a Bethlen téren. Ez a színház, ha egy kicsit beljebb lenne: az élen rohanna.

**

Macska és egér. A Scala filmszínház jól választotta meg első komolyabb filmjét. A diadalmas, újjongó fiatalság, a tehetséges ifjúság igen szép filmje a Metro produkciója. A témaköre szimpatikus. Az ifjú zenetitanok brüsszeli és párisi életét kapjuk. Kedvesen, kellemesen és kerülve az álromantikás murgeli sablont. Szép.

**

Pletykálok:

A Kisfaludy Színházba addig járogattak át Pestről az ujságírók, írók és igazgatók, amíg egy-két fiatal át hozták a hídon. Most megint henegegünk. Ez a rovat két hónappal ezelőtt foglalkozott a fiatalok színházával. Ime megint igazunk volt. *Sándor Ferenc*, a színház 25 éves művészeti igazgatója nemsokára már egy pesti színházban rendez. *Lilla Mária*, aki a színházban *Gál Franciska* és *Röck Marika* szerepkörében mutatkozott be a szaköröknek, minden valószínűség szerint még a szezon első felében eljuttassa az egyik zenés színházunkban *Orbók Attila* operettjének szubrett szerepét. *Lilla Mária* egyébként a rádióba is bekerült. Első szereplése *Felkai Ferenc* hangjátékában lesz.

**

Szerkesztő úr, ne haragudjék, de ezúttal arra kérem, szedesse vastagabban az *Igaztollú* címet, mert eddig még mindig és mindenben igazunk volt.

Olivér.

Varescu, avagy mivel kedveskedik az Ufa a magyar közönségnek

Kapcsoljunk ki most minden egyéb vonatkozást, nehogy politikai vizekre való evezéssel vádoljanak, csupán vegyük elő *Ufáék* legutolsó ténykedését, helyesebben produktumát, *Kálmán Imre* ma is világszerte slágerként élő muzsikájával diadalmas operettjéből készült filmet, a „*Csárdáskirálynőt*”.

Az Ufa egyetlen színházra olvasztott érdekltségében, az *Urániában*, vetítik.

Csodálatos, hogy a magyar publikum nem utasította vissza a film sokhelyt szinte bántóan magyarellenes tendenciáját, amely legékebben éppen a főszerepben csúcsosodik ki.

A magyar táncot járó, kifejezetten magyar szerep magyar szereplőjére érthetetlenül román nevet húzott az Ufa. Hogy a bájos és nagyon kitűnően játszó *Eggerth* nem tiltakozott, az bizonyos okoknál fogva kézenfekvő. De a magyar közönség előtt megmagyázhatatlan az Ufa eme gesztusa. Különösen azok után, hogy annyit avertiózt akart leküzdeni, amihez lojálisan hozzáteszük, igaz a tudatában, mert az *Ufát* annak idején ért támadá

sok nagyrészt valótlanok, tendenciózusak voltak és erősen rontja értéküket az a körülmény, hogy a konkurencia berkeiből származtak. (Ez utóbbi miatt az *Ufa* most kellő visszaútesre készül.)

A *Varescut* azonban elkövette az *Ufa*.

Különbön *Kálmán Imre* teljes sikerre viszi a filmet, mert a zenébe nem lehet román, vagy egyéb színt bemagvarázni.

Eggerth és *Hörbiger*, de *Kemp* teljesítménye is helytállóak.

A többi szereplő, csodálatosképen még az egyébként kitűnő *Wüst* is, nagyon gyengék.

Külön említést érdemel az ifjú herceg alakítója. Olyan kétségbeesetten gyatra.

Iskolázató Szülők Országos Érdekvédő Szövetsége

alakításán fáradozik az iskolázató szülők egy csoportja. Lapunk teljes készséggel áll a közérdekű egyesülés megvalósításának szolgálatába. A szervezést végző bizottság kéri az érdeklődőket, hogy semmi kötelezettséget sem jelentő csatlakozásukat, vagy érdeklődésüket lapunk címére levelezőlapmal bejelenteni szíveskedjenek. Minden felvilágosítást is készséggel nyújtunk.

Az OTI és MABI szanatóriumot vásárolnak

Az OTI és a MABI betegeinek egy részét magánkézen levő szanatóriumokban kezelési és fizeti érték a szerződésben megállapított napi ápolási díjakat.

A Liget-szanatóriumban, a Pajor-szanatóriumban és a Grünwald-szanatóriumban ápolnak az említett intézményekhez tartozó betegeket.

Az OTI és a MABI, valamint az Angol Magyar Bank, mint a szanatórium tulajdonosa között tárgyalások folynak az említett szanatóriumok megvétele iránt. Állítólag a vételárra vonatkozólag már konkrét megállapodást kötöttek, tekintve azt, hogy az OTI és a MABI sokkal olcsóbban jön ki, ha a meglévő, be rendezett és kész szanatóriumot veszi meg, mert, míg egy VII. kerületben felállítandó MABI és OTI szanatórium felépítése közel 2½ millió pengőbe jönne, addig 1.900.000 pengőért a teljesen kész és berendezett szanatóriumokat tudná megvásárolni. A tárgyalások még folynak a vásár körül.

*) A Budapesti Hangverseny Zenekar

20 népszerű előadást rendez a *Városi Színházban*. A rendezők: *Keleti Márton*, *dr. Németh Antal* és *Tarján György* tartalmas műsört állítottak össze, amelynek keretében *Grieg*, *Maeterlinck* stb. műveit interpretálja a zenekar és a meghívott művészek, akik közül *Anday*, *Schwarz Vera*, *Tóth Erzsébet*, *Pilinszky* neveit emeljük ki. A 20 előadásra bérletek a Rózsavölgyi és Tsa cégnél válthatók.

A megcsontított Magyarország küzdelmes éveiről

ad döbbenetes hű képet a *Beszélő számok* most megjelent második kötetében *dr. Zentay Dezső*, a szakavatott ember éleslátásával és biztonságával. Érdemes följegyezni, ez tulajdonképpen könyvének sikere, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter legutóbb kelt rendeletével az első kötetet a polgári iskolák tanári könyvtárai számára beszerzésre ajánlotta. *Megérdemelten*. Mert ez a könyv (*Franklin Társulat* nyomdájában készült) megérdemli a legszelebb körök figyelmét. Okulni és tanulni lehet belőle sokat, legfőképpen azoknak, akiket illet.

Tisztes jövedelem-e Piatnikéké

olyan kérdés, amelynek széles pro és kontra bizonyítására sem időnk, sem helyünk, de még kedvünk sincsen. Annyi bizonyos, hogy a kártya a maga napi áldozataival, nem tartozik a társadalom legmorálisabb eszközei, tényezői közé. Azonban kiküszöbölhetetlen és ezt épen annak a társadalomnak tűzön-vízen hozza való ragaszkodásával magyarázzuk, amelynek annyi bajt, erkölcsi és anyagi kárt, szenvedést okoz.

A kávéházakban ma nem lehet már használt kártyát olcsón venni. Szigorú rendelet tiltja.

A kártya nagyon drága.

Piatnikék szabadon csapongnak a piacon.

Valami kis védelem elkelne a szegény kártyafogyasztó-publikum felé is.

Változás készül az Egyetemi Könyvtár vezetésében?

Legjelentősebb kultúrintézményeink egyike az Egyetemi Könyvtár, amely teljesítményét illetően a nehéz viszonyok között is, feladata magaslátán állott. Természetes, hogy az általános helyzet okozta nehézségek itt is éreztették hatásukat, ami a könyveszerzők körül érvényesült. A közelmúltban, — mint megbízható helyről származó értesüléseink szólnak — a könyvtár vezetősége akciót kezdeményezett a könyvtár egyes problémáinak gyorsabb és sikerebb megoldása érdekében. Állítólag ennek az akciónak során bizonyos ellentétek merültek volna fel, aminek következményeképpen személyi változást emlegetnek. A hír persze megerősítésre szorul. Reméljük, hogy a kitűnő intézmény fejlődését az ilyesmi nem gátolja.

Jelige: fejcsóváló: Nem tudjuk, ki rejtőzik e jelszó alá? De óhajtnak bizonyítani, hogy nincs takargatni valónk. Igenis, ennek a közérdekű kérdésnek anyaga régen a kezünk között van. Az állásokat halmozó városi tisztviselők ügyéről egyszer néhány szót már szólottunk. Ha ön a témát mélyíteni óhajtaná általunk, kérjük, hogy jól megalapozott adatait közölje velünk. — *S. K.:* 1. Régi szappanfőző-probléma. 2. Érdemes. 3. Köszönjük. 4. Legyen szerencsénk. Üdvözlünk. — *Szívtehen:* Ne csodálkozzék semmit. Ön az egyetlen, aki ezt még nem tudta. Havi legalább 10.000 pengős jövedelme mellett ez a főbankférfi a kőszívűek kellemetlen soráiba tartozik. — *Kartel-esemény:* Esetét szívesen megírjuk, mert közérdekű, de az iratokat kérjük betekintésre. — *Kaposvári olvasó:* Ugy van, ahogy megírtuk. Minden szó igaz. — *D. G. Nagykanizsa:* Kérjük az előbbi üzenetet elolvasni. — *Három a kislány:* Tessék ilyesmivel a színházi hetilapok valamelyikéhez fordulni. — *Többeknek:* Helyszüke miatt részint levélben, részint a következő számban válaszolunk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

LUKÁTS ELEMÉR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VIII., Déry ucca 10. IV. 10. — Telefon: 34-9-23.

Előfizetési ár egy évre (kiadványainkkal együtt) 40.— P.

Póstatakarékpénztári csekkszám: 34.255.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.